

МОВА НАРОДНИХ ПІСЕНЬ І ТЕКСТІВ ПИСЬМЕННИКІВ ВОЛИНІ

КЕРІВНИК – Данилюк Ніна Олексіївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; член спеціалізованої вченої ради К 32.051.02 у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки за спеціальністю 10.02.01. – українська мова; головний редактор журналу «Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство».

Електронні адреси: danyluk@eenu.edu.ua,
nina_daniljuk@ukr.net

Напрями наукових досліджень: мова народних пісень різних жанрів; мова поезії Лесі Українки; мова творів Агатангела Кримського; мова сучасних письменників Волині.

Основні наукові роботи: опубліковано понад 150 праць, серед них монографія, чотири словники, 140 статей, зокрема:

1. Міфологема *доля* в поезії Лесі Українки // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філол. науки. Лесезнавство. – 1999. – № 10. – С. 57–59.

2. Слово-поняття *воля* в поезії Лесі Українки // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філол. науки. Лесезнавство. – 1999. – № 15. – С. 109–111.

3. Діалектні явища в мові волинських народних пісень // *Ukrainskie i polskie gwary pogranicza / red. Feliks Czyzewski, Hryhorij Arkuszyn.* – Lublin ; Luck, 2001. – S. 119–125.

4. Діалектні особливості волинських народних пісень у записах Лесі Українки // *Tresci i mechanizmu przenikania kultur na pograniczu polsko-ukrainskim.* – Puki, 2003. – T. II. – С. 131–138.

5. Образні парадигми у поезії Костя Шишка // Філологічні студії. – 2003. – № 2. – С. 150–156.

6. Словник мови Лесі Українки на комп'ютерній основі // Філологічні студії. – 2004. – № 4. – С. 85–89.

7. Українське народнопісенне слово в оригінальній та перекладній поезії Агатангела Кримського // *Волинь філологічна: текст і контекст.* – Вип. 1. Творчість Агатангела Кримського в контексті європейської і світової культури. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – С. 206–213.

8. Мовні особливості календарно-обрядової поезії у записах Лесі Українки та з її голосу // *Пісню народною натхнені (творча співпраця Лесі Українки та Климента Квітки): Матеріали. Статті. Дослідження.* – Луцьк : Волин. обл. друк., 2006. – С. 105–111.

9. Українська фольклорна і сходознавча лексика в поезії А. Кримського // *А. Кримський – учений, письменник, українець : зб. наук. пр. / упор. Н. Данилюк.* – Луцьк : Волин. обл. друк., 2007. – С. 59–62.

10. Народні пісенні засоби образності у мові сучасних волинських поетів // *Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр.* – Луцьк : Твердиня, 2007. – С. 223–225.

11. Мовна картина світу в поезії Василя Гея // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. – Луцьк : Твердиня, 2007. – С. 231–235.

12. Мовностилістичні особливості народних пісень із Волині // Літопис Волині : всеукр. наук. часоп. – 2008. – Чис. 4. – С. 141–146.

13. Мовні особливості колодяженських пісень з рукописного зошита в записях Лесі Українки та Ольги Косач // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – Т. 4, кн. 2. – С. 197–209.

14. Поетичне слово в українській народній пісні : монографія. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 511 с.

15. Лексико-семантичне поле «Людина» в мові української народної пісні // Mundo Eslavo: Revista iberoamericana de Estudios Eslavos. Universidad de Granada. – 2009–2010. – № 8–9. – S. 65–73.

16. Новотвори в українських народнопісенних текстах // Актуальні явища в сучасних мовах і літературах : зб. наук. пр. учасників Міжнар. семінару молодих славістів (Оломоуць, 17–18 жовт. 2011 р.). – Оломоуць : Ун-т ім. Ф. Палацького в Оломоуці ; Рівне : Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, 2011. – С. 61–64.

17. Запозичення з російської та білоруської мов в українських народнопісенних текстах // Славянские языки: системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : материалы Междунар. науч.-метод. конф. (24–25 нояб. 2011 г.) / общ. ред. О. Б. Переход. В 2-х ч. – Брест : Альтернатива, 2012. – Ч. 1. – С. 46–48.

18. Словник мови Лесі Українки (на матеріалі збірки «На крилах пісень»). – Ч. 1 (А–М) / уклад. : Н. О. Данилюк, Н. В. Іовхімчук, Н. П. Дарчук та ін. ; упоряд. Н. О. Данилюк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 236 с.

19. Словник мови Лесі Українки (на матеріалі збірки «На крилах пісень») // Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові : зб. наук. пр. – К. : КММ, 2012. – С. 97–104.

20. Лексика зі стилістичним значенням у збірці Лесі Українки «На крилах пісень» (1893 р.) // Лінгвостилістичні студії : наук. журн. / [редкол. : С. К. Богдан (голов. ред.) та ін.]. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – Вип. 1. – С. 70–79.

21. Жанрові особливості лексики українських календарно-обрядових пісень // Studia Slawistyczne: Etnolingwistyka i Komunikacja Międzykulturowa. I. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2014. – S. 41–56.

22. Морфолого-словотвірні стилістичні особливості Лесі Українки «На крилах пісень» // Грама-

тичні студії : зб. наук. пр. Донец. нац. ун-ту. – Вінниця : ДонНУ, 2015. – С. 102–106.

23. Мовна картина світу в поезії Агатангела Кримського // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філол. науки. Мовознавство. – 2015. – № 6 (307). – С. 30–36.

24. Словник мови Лесі Українки та нове видання її творів // Типологія та функції мовних одиниць : наук. журн. / [редкол. : Н. М. Костусяк (голов. ред. та ін.)]. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – № 1 (3). – С. 31–40.

Наукове керівництво дисертаційними роботами:

Іовхімчук Н. В. Номінації простору в українській народній пісні (2010).

Івлюшкіна Н. С. Лексико-семантичне поле «Людина» в українських і британських народних піснях (2016).

АНОТАЦІЯ

Науковці досліджують мовні особливості народних пісень Волині (словниковий склад, лексико-семантичні поля, діалектні риси), мовностилістичні ознаки поезії Лесі Українки (словниковий склад, ключові слова, тематичні групи), працюють над укладанням словника мови поезії Лесі Українки на матеріалі її прижиттєвих збірок, вивчають мову художніх і наукових творів Агатангела Кримського й сучасних волинських письменників (Василя Гея, Василя Слапчука, Ніни Горик та ін.).

ОСНОВНИЙ ДОРОБОК

Монографія Н. О. Данилюк «Поетичне слово в українській народній пісні» (2010), монографія Н. В. Іовхімчук «Мовні засоби вираження простору в українській народній пісні» (2014), кандидатські дисертації Н. В. Іовхімчук та Н. С. Івлюшкіної (у процесі завершення), «Словник мови Лесі Українки (на матеріалі збірки «На крилах пісень»)». – Ч. 1 (А–М) (2012), Ч. 2 (Н–Я) (2016 – у видавництві), статті у наукових журналах, доповіді на наукових конференціях.

Для укладання «Словника мови Лесі Українки» викладачі Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Лесі Українки співпрацюють із науковцями лабораторії комп'ютерної лінгвістики Інституту філології Київського на. ун-ту імені Тараса Шевченка (керівник лабораторії – доктор філологічних наук Н. П. Дарчук).

ПРЕДСТАВНИКИ

Іовхімчук Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Електронна адреса: iovhimchuk.nataliya@eenu.edu.ua

Напрями наукових досліджень: мова народних пісень різних жанрів; мова поезії Лесі Українки.

Основні наукові роботи:

1. Народнопісенне слово в мові поезії Лесі Українки // *Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки*. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – № 15. – С. 131–133.

2. Образ світового дерева в українській народній пісні // *Проблеми славістики*. – 2006. – Чис. 1–4. – С. 207–211.

3. Художній простір українського пісенного фольклору // *Проблеми славістики*. – 2008. – Чис. 1–4. – С. 94–100.

4. Символіка номінацій водного простору в українській народній пісні // *Гуманітарна освіта в технічних вищих закладах* : зб. наук. пр. – К. : Ун-т «Україна», 2009. – Вип. 19. – С. 72–78.

5. Власні географічні назви в мові української народної пісні // *Народна творчість українців у просторі та часі* : матер. Міжнар. наук. конф. в рамках VI Міжнар. фестивалю укр. фольклору «Берегиня» / за ред. проф. Г. Аркушина. – Луцьк : Мистецька агенція «Терен», 2010. – С. 296–305.

6. Символіка номінацій *земля і вода* в українській народній пісні // *Наук. вісн. Чернів. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича* : зб. наук. пр. / за ред. Б. І. Бунчук, Н. В. Гуйванок, Б. І. Мельничук та ін. – Чернівці : Вид-во Чернівець. нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича, 2010. – Вип. 506–508. *Слов'янська філологія*. – С. 137–142.

7. Мовний образ хати в українських народних піснях // *Семантика мови і тексту* : матеріали XI Міжнар. конф. (м. Івано-Франківськ, 26–28 верес. 2012 р.). – Івано-Франківськ : [б. в.], 2012. – С. 178–184.

8. Словник мови Лесі Українки (на матеріалі збірки «На крилах пісень»). – Ч. 1 (А–М) / уклад. : Н. О. Данилюк, Н. В. Іовхімчук, Н. П. Дарчук та ін. ; упоряд. Н. О. Данилюк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 236 с.

9. Мовний образ дороги в українській народній пісні // *Наук. вісн. Чернів. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича* : зб. наук. пр. – Чернівці : Вид-во Чернівець. нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича, 2013. – Вип. 659. *Романо-слов'янський дискурс*. – С. 165–168.

10. Номінації на позначення подвір'я в українській пісенній творчості // *Рідне слово в етнокультурному вимірі* : зб. наук. пр. / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич : Посвіт, 2013. – С. 128–134.

11. Проблема символу в мові українського пісенного фольклору // *Wykształcenie i nauka bez granic – 2013 : materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji*. – Vol. 28 : *Filologiczne nauki*. – Przemyśl : Nauka i studia, 2013. – S. 13–16.

12. Назви громадських споруд в українській пісенній творчості // *Наук. зап. нац. ун-ту «Острозька академія»* : зб. наук. пр. Сер. : *Філологічна / уклад. : І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, С. В. Новоселецька*. – Острого : Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. – Вип. 43. – С. 124–127.

13. Лексико-семантичне поле простору в мовній картині світу усної народної словесності // *Наук. зап. : Філол. науки. Мовознавство*. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 127. – С. 113–116.

14. Номінації топонімів в українській народній пісні // *Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки*. Сер. : *Філол. науки. Мовознавство*. – 2014. – № 15. – С. 83–89.

15. Лексика на позначення небесного простору в українській народній пісні // *Типологія та функції мовних одиниць* : наук. журн. [редкол. : Н. М. Костусяк (голов. ред. та ін.)]. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – № 2. – С. 120–127.

16. Мовні засоби вираження простору в українській народній пісні : монографія. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 192 с.

17. Концепт «чужина» в українській народній пісні // *Наук. зап. нац. ун-ту «Острозька академія»*. Сер. : *Філологічна* : зб. наук. пр. / уклад. : І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острого : Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 59. – С. 81–83.

18. Міфопоетична модель простору в українській усній словесності // *Фольклор. Література. Проблеми поетики*. Випуск присвячений дослідженню творчої спадщини Л. Ф. Дунаєвської. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2015. – С. 73–79.

Тиха Лариса Юрївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри інженерної педагогіки, психології та українознавства Луцького національного технічного університету.

Напрями наукових досліджень: мова сучасних письменників України; мова поезії Лесі Українки; мова волинської преси.

Основні наукові роботи:

1. «Одягни мене в ніч, одягни мене в хмари сині ...» (лексика на позначення реалій природи у метафорах Івана Драча) // Зб. наук. пр. викл. Луцьк. ін-ту розвитку людини Ун-ту «Україна». – Луцьк : [б. в.], 2009. – Т. III. – С. 183–189.

2. Лексико-тематичні групи в дієслівній метафорі Івана Драча // Мова і культура. – 2009. – Вип. 11. – Т. 7 (119). – С. 150–154.

3. Функціонування релігійної лексики у творах поетів-сімдесятників // Наук. вісн. Чернів. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича : зб. наук. пр. – Чернівці : Вид-во Чернівець. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича, 2010. – Вип. 509–511. – С. 231–236.

4. Метафора Марії Матіос: семантичні типи та синтаксичні особливості їх реалізації (на матеріалі малої прози) // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне : [б. в.], 2010. – Вип. XVIII. – С. 130–134.

5. Метафора Михайла Григоріва: лексико-семантичні типи та граматичне вираження // Вісн. Нац. пед. ун-ту ім. М. Драгоманова. – 2012. – № 6. – С. 212–220.

6. Фразеологія поезії сімдесятників // Ученые зап. Таврич. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. Сер. : Филология. Соц. коммуникации. – 2011. – Т. 18 (63). – № 8 (4). – С. 204–210.

7. Мовна гра як ознака сучасних публіцистичних текстів (на матеріалі волинської преси) // Ученые зап. Таврич. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. Сер. : Филология. Соц. коммуникации. –

2012. – Т. 25 (64). – №3 (2). – С. 113–118.

8. Поетичний словник Михайла Григоріва // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі

Українки : Філол. науки. Мовознавство. – 2013. – № 22 (271). – С. 140–144.

9. Порівняння як ознака поезії Василя Голобородька // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2014. – Сер. 8 : Філол. науки. – Вип. 5. – С. 218–224.

10. Семантика кольору у поетичних текстах Василя Голобородька // Типологія та функції мовних одиниць : наук. журн. / [редкол. : Н. М. Костусяк (голов. ред. та ін.)]. – 2014. – № 2. – С. 285–262.

Івлюшкіна Наталія Сергіївна – випускниця аспірантури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки («Лексико-семантичне поле «Людина» в українських і британських народних піснях»).

Електронна адреса: natalie1934@gmail.com

Напрями наукових досліджень: мова українських народних пісень; мова англійських народних пісень.

Основні наукові роботи:

1. Мовний образ дівчини у текстах українських, російських та британських народних пісень // Типологія та функції мовних одиниць : наук. журн. / [редкол. : Н. М. Костусяк (голов. ред. та ін.)]. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – № 1 (3). – С. 62–71.